

Vi behöver en ordentlig granskning av elmarknaden

INSÄNDARE

Elnätet är en alltför viktig samhällsfunktion för att lämnas till enskilda verksamheter med vinstintresse. Nätavgifterna är för höga i förhållande till hur de används konstruktivt, anser Hans Andersson.

Priserna på el ökar kraftigt vintertid. Detta lär fortsätta inom över-skådlig tid, även om nätägarna ständigt talar om att bygga bort flaskhalsarna inom landet. De olika elområdena, och sammankopplingen internationellt, ger möjlighet för producenter och nätägare att sätta höga priser.

Sverige har elöverskott och på årsbasis en betydande andel export. Svenska producenter har gynnsamma förhållanden med en stor del av produktionen i form av vattenkraft, vindkraft och väl etablerad kärnkraft.

I länder vi är sammankopplade med är förhållandena mindre gynnsamma med stort beroende av gas och kol. När det uppstår en bristsituation och priset stiger importerar Sverige dessa höga priser även om den största delen



Nätägarnas avgifter har ramar som får utnyttjas fullt ut oavsett hur intäkterna används för att bygga ut och renovera elnäten, konstaterar Hans Andersson.

FOTO: JOHAN NILSSON/TT

av förbrukningen sker av inhemsk el med fortsatt låg produktionskostnad.

De svenska producenterna, även statliga, gör då stora vinster. Ungefär som de så kallade gulaschbaronerna under första världskriget, som utnyttjade bristen på livsmedel för att ta ut höga priser även om produktionskostnaden inte var mycket högre än normalt.

Nätägarna har monopol, vilket är olämpligt på en kvasi-marknad. Deras avgifter har ramar som får utnyttjas fullt ut oavsett hur intäkterna används

för att bygga ut och renovera näten.

Det skulle behövas en tillsyn av hur väl långsiktig utbyggnad och underhåll av näten sker, liksom en samordnad plan.

Stora nätägare som Vattenfall och Eon, som är tyskt och ägs av investerare, gör stora vinster i stället för att investera mer eller sänka priserna. Elnätet är en alltför viktig samhällsfunktion för att lämnas till enskilda verksamheter med vinstintresse. Nätavgifterna är för höga i förhållande till hur de används konstruktivt.

Därmed finns inga starka drivkrafter att skynda på utbyggnaden.



Till detta kommer momsens som ökar alla kostnadsökningar för "hårt arbetade människor", som mantrat låter, med 25 procent, inkluderande den lätt absurda momsens på elskatten, och utgör en extra inkomst för staten.

Det står klart att staten gör betydande vinster på förhöjda elpriser och på nätavgifter som inte investeras i näten. Därmed finns inga starka drivkrafter att skynda på utbyggnaden.

Kunniga journalister och oberoende fackfolk borde göra en genomlysning av helheten i systemet för elpriser, vilka kostnader som finns, vart ökade intäkter går och hur de används. Nu får vi bara lösryckta siffror och från enskilda händelser. Detta är ju en samhällskritisk verksamhet och den borde ges starkare tillsyn inte minst för vår beredskap.

Hans Andersson